FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 35069
Nom: Política criminal
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
1302 - Grau en Criminologia	Facultat de Dret	2	Primer quadrimestre
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Facultat de Dret	2	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1302 - Grau en Criminologia	Política Criminal	OBLIGATÒRIA
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Assignatures obligatòries de segon curs	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

CORRECHER MIRA JORGE

RESUM

L'assignatura Política Criminal és pròpiament una disciplina cultural i formativa, que vincula sectors de la Criminologia i el Dret Penal amb uns altres de les ciències socials com la Història, la sociologia, la Filosofia o la Ciència Política. Pretén desvetllar els conflictes socials i polítics que genera el fenomen criminal. Examina les respostes que ofereixen els sectors socials implicats en aquests conflictes i els poders públics; i els relaciona amb els sistemes ideològics per fonamentar racionalment cada proposta. Per això es troba, o hauria de trobar-se, en el centre de la Titulació de Criminologia i molt propera a aquestes altres assignatures de naturalesa cultural i valorativa.

cultural i valorativa.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es requerix uns mínims coneixements daltres disciplines, com ara Criminologia I o Dret Penal I. Està directament vinculada amb disciplines com a Criminologia, Dret Penal, Dret Processal Penal, Dret Penitenciari, Dret Penal juvenil i Victimología. Sestudia el fenomen criminal com a problema social a què shan denfrontar els poders públics a través de la llei penal i per mitjà daltres mecanismes extrapenals.
Es requerix una certa base cultural i formació en ciències socials.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1302 - Grau en Criminologia

Comprensión de la evolución histórica del Estado y sus correspondientes políticas criminales. G: 4, 8 y E: 22

Comprensión y asimilación del fundamento político-criminal de cada institución del sistema penal.
G: 4, 8 y E: 16

Conocimiento de los principales conflictos político-criminales que se generan en las modernas sociedades occidentales, y sus respuestas teóricas y prácticas generadas por los poderes públicos. G: 8 y E: 21, 22

Entendimiento del significado y función de la Política Criminal. G: 1, 4 y E: 21, 22

Interpretar las políticas criminales utilizadas por los poderes públicos para hacer frente al fenómeno criminal. G: 8 y E: 2, 8, 22

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1.
Politica, Politica Criminal i Dret penal

1. Concepte de Política Criminal.
2. Política general i política criminal.
3. Dret Penal: Dogmàtica i Política Criminal.

2. Evolució de l'Estat i evolució de la Politica Criminal

1. Evolució de la legislació penal i Política Criminal.
2. Il·lustració i Codificació: El naixement de l'Estat liberal de Dret.
3. Intervencionisme i Dret Penal: L'Estat social de Dret.
4. Dret Penal i garanties individuals: L'Estat democràtic de Dret.
5. La concepció polític-criminal de la Constitució Espanyola.

3. Política criminal, Criminologia i sistema penal

1. Criminologia i Política Criminal.
2. Victimologia i Política Criminal.
3. Sistema punitiu i Política Criminal: Especial referència a les penes de mort, de presó i a les seuves alternatives. La mediació penal.
4. Sistema penitenciari i Política Criminal.
5. Sistema d'enjudiciament penal i Política Criminal.
6. Sistema de responsabilitat penal del menor d'edat i Política Criminal.

4. Modernes tendencies i projeccions de la Politica criminal al mon

1. Globalització i Política Criminal.
2. Política Criminal i Dret Penal funcionalista.
3. Política Criminal i Dret Penal simbòlic.
4. Política Criminal i Dret Penal de l'enemic.

5. Tutela penal de la vida

1. Protecció jurídic-penal de la vida humana.
2. La distinció entre homicidi i assassinat.
3. El suïcidi i el debat social sobre l'eutanàsia.
4. Legalitat i il·legalitat de l'avortament consentit per la dona embarassada

6. Tutela penal de la llibertat

1. La llibertat com a objecte de protecció penal.
2. Llibertat de moviments: Detenció i segrest.

7. Tutela penal de la autodeterminaciò e indemnitat sexual

1. La llibertat i indemnitat sexual en l'Estat de Dret.
2. Llibertat sexual, prostitució i dignitat humana.
3. Protecció penal de la indemnitat sexual dels menors d'edat.

8. Límits penals de la llibertat d'expressió

1. Honor, intimitat i llibertat d'expressió.
2. Mitjans d'informació i conflicte de drets constitucionals.

9. Tutela penal de la família

1. Conflictes intrafamiliares en sentit ampli, respecte a la vida privada i intervenció dels poders públics.
2. Violència domèstica i de gènere: la resposta del Dret Penal.

10. Protecció penal dels interessos col·lectius.

1. Protecció penal dels béns jurídics supraindividuals.
2. Política penal en matèria de tràfic de drogues.
3. Ordenació del territori, medi ambient i incendis forestals: Deterioració, política i reacció penal.
4. Política penal en matèria de seguretat del tràfic rodat.
5. Els delictes soci-econòmics i la denominada delinqüència de coll blanc. La resposta penal enfront de la corrupció econòmica i política.

11. Dret penal politic

1. Tutela penal de la comunitat internacional.
2. Tutela penal de la Constitució i de l'ordre públic: Terrorisme.
3. Política criminal i diversitat cultural. Els reptes del Dret Penal de les societats heterogènies.

12. Política Criminal i modernes tecnologies.

1. Revolució tecnològica i de les comunicacions, evolució de la societat i transformació de l'Estat.
2. Les noves formes de criminalitat i els reptes del Dret Penal de la Tercera Revolució Industrial

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	**60,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	12,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	12,00
Estudi i treball autònom	21,00
Preparació de classes	25,00
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	**90,00**

METODOLOGIA DOCENT

En les classes presencials, la docència serà teòric-pràctica, assignant especial importància a l'avaluació contínua de l'aprenentatge a través de les activitats desenvolupades en classe, com es posa de manifest en els criteris d'avaluació.

En el desenvolupament de les sessions s'alternaran, doncs, exposicions del professor amb diferents activitats que exigint una implicació activa per part de l'alumne serviran per desenvolupar, complementar i aplicar els diferents continguts de l'assignatura. Aquestes activitats seran objecte d'avaluació. A títol exemplificatiu, es proposaran: comentaris de text (analitzant contribucions teòriques o notícies en mitjans de comunicació), debats sobre qüestions problemàtiques, projecció de documentals o pel·lícules i fòrums de discussió sobre aquests, exposició i discussió de treballs dirigits...

El treball de l'alumne fos de l'horari de classes implica tant una labor estrictament individual com a activitats cooperatives; i serà objecte d'avaluació a través: 1) de les proves d'avaluació, 2) de les activitats desenvolupades en classe, i 3) de resultats concrets aportats al professor.

Es proposaran activitats complementàries comunes, que formaran part del programa formatiu i podran incorporar, si escau, tasques o labors grupals o individuals susceptibles d'avaluació.

grupals o individuals susceptibles d'avaluació.

AVALUACIÓ

La qualificació de l'assignatura es determinarà a partir de les qualificacions obtingudes de l'avaluació contínua desenvolupada en cada grup, a la qual correspon un 30% de la qualificació final, i de la realització de la prova final en la dates fixades per la Facultat, a la qual correspon un 70% de la qualificació final.

Serà necessari obtenir una nota mínima d'aprovat en la prova final per a superar l'assignatura, amb independència de la nota obtinguda en l'avaluació contínua.

L'annex del professor detallarà les condicions de l'avaluació contínua i el caràcter oral o escrit de la prova final, així com si es realitzarà una prova parcial, de caràcter alliberador o no, en les dates fixades per la Facultat.

Els alumnes que no realitzen l'avaluació contínua es podran presentar a la prova final en primera convocatòria, i la nota obtinguda quedarà limitada al valor ponderat que aquesta prova té en la qualificació final (un 70%), de manera que, com a màxim, es podrà obtenir un 7 com a qualificació final.

En cas de suspendre la primera convocatòria, per a la segona convocatòria es conserva la qualificació obtinguda en l'avaluació contínua. Si l'annex del professor preveu que hi haja alguna activitat com a recuperable, determinarà la forma d'obtenir la qualificació de la/s mateixa/s en segona convocatòria.

qualificació de la/s mateixa/s en segona convocatòria.

BIBLIOGRAFIA

- BORJA JIMÉNEZ, Emiliano.: Curso de Política Criminal. 3ª Edición. Editorial Tirant lo Blanch. Valencia, 2021.

- ÁLVAREZ GARCÍA, F. J./MANJÓN-CABEZA OLMEDA, A./VENTURA PÜSCHEL, A (Coords.): la adecuación del derecho penal español al ordenamiento de la unión europea: la política criminal europea, Valencia, 2009. BARONA VILAR, S (Coord.).: Justicia civil y penal en la era global, Valencia, 2017. BECERRA MUÑOZ, J. (Dir.)/NIETO MARTÍN, A. (Dir.)/MUÑOZ DE MORALES ROMERO, M. (Dir.): Hacia una evaluación racional de las leyes penales, Madrid, 2016 BENITO SÁNCHEZ, D.: Evidencia empírica y populismo punitivo: el diseño de la política criminal, Barcelona, 2020. BRANDARIZ GARCÍA, J. A.: El gobierno de la penalidad: la complejidad de la política criminal contemporánea, Madrid, 2014.CARBONELL MATEU, J. C.: Derecho Penal: concepto y principios constitucionales. 3ª Edic. Valencia, 1999. DE LA CUESTA ARZAMENDI, J. L./DE LA MATA BARRANCO, N. J./ BLANCO CORDERO, I. (Coords.): Adaptación del derecho penal español a la política criminal de la Unión Europea, Pamplona, 2017. DELMAS-MARTY, M.: Modelos actuales de política criminal Traducción bajo la dirección de BARBERO SANTOS, M, Madrid, 1986. DÍEZ RIPOLLÉS, J. L.: Delitos y penas en España, Madrid, 2015.

- DIEZ RIPOLLÉS, J. L.: Política Criminal y Derecho Penal, Estudios. Valencia, 2013. FARALDO CABANA, P. (Dir.)/PUENTE ALBA, L. M. (Coord.)/RAMOS VÁZQUEZ, J. A. (Coord.): Política Criminal y reformas penales, Valencia, 2007. LANDROVE DÍAZ, G.: El nuevo Derecho Penal. Valencia, 2009. MELENDO PARDOS, M./CALLEJO GALLEGO, M. J./ LACRUZ LÓPEZ, J. M.: Apuntes de Política Criminal, Madrid, 2019. MIR PUIG, S. (Dir.)/CORCOY BIDASOLO, M. (Dir.) /GÓMEZ MARTÍN, V. (Coord.): Política Criminal y reforma penal, Madrid, 2007. MIR PUIG, S. (Dir.) /CORCOY BIDASOLO, M. (Dir.)/GÓMEZ MARTÍN, V. (Coord.): La Política Criminal en Europa, Barcelona, 2004. PÉREZ CEPEDA, A. I. (Dir.): Política Criminal ante el reto de la delincuencia transnacional, Salamanca, 2016. POZUELO PÉREZ, L.: La política Criminal mediática: génesis, desarrollo y costes, Madrid, 2013. RÍOS MARTÍN, J. C.: Cuestiones de política criminal: funciones y miserias del sistema penal, Granada, 2017. ROCA DE AGAPITO, L. (Dir.): Un sistema de sanciones penales para el siglo XXI, Valencia, 2019. ROMEO CASABONA, C. M.: Dogmática penal, Política Criminal y criminología en evolución, La Laguna, 1997. ROXIN, Claus: Política Criminal y sistema de Derecho penal, Traducido por MUÑOZ CONDE, Francisco; Barcelona, 1972. SÁNCHEZ-OSTIZ GUTIÉRREZ, P./SILVA SÁNCHEZ, J.-M.: Fundamentos de Política Criminal: un retorno a los principios, Madrid, 2012.

- SANZ MULAS, N.: Política Criminal, Salamanca, 2018. SILVA SÁNCHEZ, J. M.: La expansión del Derecho Penal. Aspectos de política criminal en las sociedades postindustriales, Buenos Aires, 2006. VERDUGO GÓMEZ DE LA TORRE, I./MUÑOZ CONDE, F: Viejo y nuevo derecho penal: principios y desafíos del derecho penal de hoy, Madrid, 2012. VIVES ANTÓN, T. S.: La libertad como pretexto, Valencia, 1995. ZÚÑIGA RODRÍGUEZ, L.: Nociones de Política Criminal, Salamanca, 2010.